

ЖЛСС-ийн XXII съездын эхэнд элэлд

Бүхы талхааны хүдөө ажыхы механизмын хүсөөр бүтээх, төрөнийг УЛАМ СААШАДАНЬ АШАГ ҮР ЭХЭТЭЙ болгох—наукын, түрүү дүй дүрлэлэй үндсээр бүхы колхозууд ба совхозуудта газар тариалангыг болон мал ажалыг эрхэм шадбартайгаар өрхилх, үрэтэ бүхы ургамалнуудай ургасыг эрхд дээшлүүлх, гектар бүхэнд ажал, зөөр хэрэгсэл гаргалгыг али болохоор алмаха гэшэ хүдөө ажыхы хүгжөөн дөбжөөх, хүдөө ажыхын продуктаар оронойгоо улам ургаж байгаа өрлтыг хангах гол шухала зам болоно. Энэний үндсээр хүдөө ажыхын продукт нийтэн хэрэгдэмжтэй зохилдуулагдан, ТАНААЛГАРГАГҮЙГӨӨР өхө болгогдохыг эвгэтэй.

(КПСС-эй Программын проектнээ).

ТҮРҮҮШЫН 1500 ЦЕНТНЕР ТАРИАН

Мүнөө хаа хаанагүй тариа хуряалтын эгээл харюусалтай хана ороно.

Энэ шухала хүдэлмэрээ манай артелин механизаторууд эрхэм бэлдэхтэйгээр утгаа. Малдаа үбнэ тэжээл бэлдэххынгэ хажуугаар, машина, техникээ байнгаар заагарилжа, тэднээ эртэйгээр түгэс бэлэн болгоно байгаа. Орооно тарянаа тоог, склад, амбарнуудын хана сагтаа хальсн зийгагдажа, түхээрэгдээн. Хадлаага, хуряалга дээр хүдэлх аргалауд урилшалан бүрихэгдэж, тус тустай тариалангай газар даалгагдах үгтөө юм. Мэргэжлэт бүхэн өнөөдөр өнөөдөргөө арга боломжыг харгалжа, дээшлүүлэгдээн уялануудыг бээдэ абанай байна. Жэжээлхээ, үннэй хүдэлдэг, дүршэл сэхтэй комбайнууд Тарабукин, Афанасьев, Шитин болон бусад тус тустаа 350—400 гектарта тариа амбарлан хадгаж хуряах зорилготой. Бүхы ургасна хүдэлмэрин 20 үдэр соо хуряажа дүүргэхэд.

Сагай уларилтай таарамжагүй байханаа тарианаймтай ургаса тиймэше байн бээ. Тийбэ мабаны бүхдэн гээлтэ хоролтоггүйгөөр, байн шанартайгаар хуряажа шадабал, га бүригөө дунда зэргээр 8-8,5 центнер ургаслаб абтаха байха. Тиймэ тула бүхы тарианайнгаа 70 гаран проценте амбарлан хадгахада. Мүн түсэбэйнгөө ёхоор хамта 3,5 мянган центнер тариа гүрэнд худалдаха түсэбтэй наа, тэрэнээ үдүүлэн дүүргэж, 4,5 мянган центнертэ хүргэхэд. Тийхэдээ үрэнэ хүрэнгээ хүсэд хадга, ажахыгаа хэрэгсэлд гаргалха, малдаа эдүүлхээр бэлдэхэд.

Нүүлэй хэдэн үдэртэ ургаса хуряалтын хүдэлмэри нилээд урагшатайгаар ябуулагдажа байхтай. Мүнөө 6 лафетнэ жатка, 7 комбайн тариа амбарлан хадгана. Үнгэрхэн долоон үдэртэ туршада бүхдэн 1300 шахуу га дээр шэнигээ, хара таряан унагаагдаад, тэрэнгээ 500 гектарыг суугуулагдажа сохилоно. Эхлэж хүдэлхэн үдэрнөө хойшо үндэр бүтээс туйлагшадай тоо олошороо. Тусхайлбал, механизаторууд —аха дүүнэр Денис, Леонид Заиграевтан, Мирон Афанасьев, Семен Тарабукин гэгшэд тариа амбарлан хадгаж тааруулагдах «С-6» комбайнаар үдэр бүри 15-18 гектар унагаана.

Автомашинны жолоошодыг багал найшаалтайгаар хүдэлнэ. Николай Шмелев, Георгий Тюрин, Семен Киселев, Тимофей Афанасьев гэгшэд тус тустаа 2 комбайн дааж абаад, гаргаан ороошын 8-9 модоной газарта зөөж урднэ. Найнай гүрэндөө шинэ ургасын дээжы худалдажа эхилэхэд. Августын 30-най мэдээгээр хамта 1500 гаран центнер тариаан бэлдэхэд пунда тушаагдаа. Гүрэндэ тариа худалдаха түсэбөө болзорхоон урид, сентябрийн 10 болотор сүм дүүргэх зорилго табигдана.

Түрэл партиянгаа түүхэтэ шэнэ Программын проектэй танилсажа, урмашан зоригжон колхозноймнай механизаторнууд, таряашад Эх оронойгоо ерээдүйн тэгээн гэрлэт байдал тээш илалта түгэлдээр дайнахын түлөө эснэ сусангагүйгөөр хүдэлхөөр бэлэн.

А. Первалов, Заиграйн «Гигант» колхозой түрүүлэгш.

АВТОМАШИНАНУУДАЙ ҮСӨӨН ДЭЭРЭНЭЭ

Суулгынхид кукурузынгаа ургасар суурхатаг юм. Энэхү совхозой Дамба Жанаевай даадаг зөөнгойд нёдондо баян ургаса хуряажа, республика дотороо магтуулаа. Байгша ондо үшөө нэг кукурузашан Николай Кондратовой хүтэлбэрилдэг зөөнгойд үнэт ургамалаа найнаар ургуулжа, Мухаринбэрэнгээ аймагта налгарба. Тэднэй ургуулан кукуруза хуряалга 8 комбайн хэрэглэгдэнэ. Тээд силосэй набишаа зөөдэг автомашинуудай үсөөн дээр рэнэ эд комбайнууд дүүрэн хүсэндөө аналгаданагүй.

— Үглөөнэй үр сүүрлээ үдэшын харанхы болоторше ажаллаха аргатай. Ургуулажа абан үдэ ургамалаа мааналта түргөөр лэ хуряажа абахамнай хэрэгтэй ха юм. Зүгөөр автомашинууд үсөөдгээ, ажалымайн ургашан ябуулагүй, гэж нүхэр Кондратовой гомдоно.

Шалгаж үзэхэд, үнэхөөрөө тиймэ байна. Юуб гэхэд, эд олон онгодо техникэ гурбан үдэр туршада оройдоол 50 гектар хүрэхгүй хуряагаа биш. Саашааа нигэжэ ажаллаха болоо наан, байран кукурузын хахад хубиартын хюрууда сохюулжа, минд наахана. Кукуруза хуряалгада гансаны автомашинууд бээ, мүн трактортай хоорбонууд хэрэглэгдэхээр байгаа. Тээд тийнхын галдаа совхозой дирекцин үднөө яаралтай хэмжээн абганагүй.

Багал инмэ шалтагаанаар совхозой суута кукурузашан Дамба Жанаевай даадаг полшудта хуряалга уадрна. Энэхид зарим участууднаа гектар бүрин 300—350 центнер кукурузын ногоом эшэ набишаа абахаар хараална. Хуряалгыг аали ношоор ябуулжа, совхозой бусад фермнүүдшье түрүүшын хюрууда нилээд өх кукурузаа сохюулаа.

Энэнтэй хамта аймагай олохон ажыхнууд кукурузын баргатай ургаса хуряажа абажа байгаад, ажалла мууса эмхидхэнэ. Кукурузын ургаса хуряагдаха үе болохоло ямаршье бэлдэхгүй байшоо. Тийгэжэ «Забайкалец», «Коммунизм», Сталиной нэрэмжэтэ колхозууд, «Эрдэм» совхозой кукурузашадай оролдожо ургуулан ургаса түрүүшын хюрууда сохюулжа, набишаныг хүдлөөгөө. Силосэй набшаа зөөдэг автомашинууд үсөөншье наа, тэднэ ашагтайгаар хэрэглэгдэнгүй. Леонид, Сталиной нэрэмжэтэ, «Победа» колхозууд ашаанайнгаа автомашинуудай хоорбонуудыг үндэр, багтаамжа эхэтэй болгожо зөөхын орондо, машина бүхэнд оройдоол 1,5—2 тонно ашаа. Тракторай хоорбоор, мүн ядагын сагта мори тэрээршье зөөдгэжэ силос дарагдахаар байгаа. Энэнь тушаа анхрал табигданагүй гэшэ ха.

Г. Шепин, А. Кушарев.

АРБАН ҮДЭРТЭ 300 га...

БИЧУРА. (Телефоноо абтаба). Охин-булагай сохозой 4-дхи отделени таряалан дээр ажалтай суурян эртнээ задан. Шэнигэн тариалангыг амбарлан хадгаж байн олон мэргэжлэтдээ эрхлэ ажаллаага лафетнэ жаткын машинет Николай Первалов налгарлаар. Энэний үдэртөө хадга 15 гектар номоо 18—20 га хуряажа, арбад хойной туршада 300 гектар тариа амбарлан хадга.

КУКУРУЗЫН СИЛОС

Шугы бургаандал үдэрөөр урбан кукурузын ноли дээр комсомол залуучуудай тэжээл бэлдэхын бригада үдэр бүриг ажаллана.

Шэжэтэ силос хуряадаг Владимир Баженов «СК-2,4» гэжэ силоснэ комбайнай агрегат үдэрнөөгөө нормо 1,5—2 дахин дүүргэнэ. Ажаллажа байн автотранспонууд наалтаа оронойгоо хуряалтын эхлэхэд хойшо кукурузын 300 гектар тайм хуряагдажа, сохозой 4-дхи отделеда 7 мянган тонно силос дарагдаа.

Л. Луговской.

ЧЕЛЯВИНСКА ОБЛАСТЬ. Магнитогорск городской 310-дах автогостопни контролын коллектив баян ургасна шэрээдэн Дюда Уралай районий таряашада эхэр тулална. Ашаа эхэр тээдэг автомашинууднаа гурдэн колхозной 350 автосамосвал шэрээх орооныг нэг аялалдаа абаашаа, Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Политделен» колхозуудай тоогууднаа нэг үдэр туршада 10 мянган үдэр орооно Эх ороной жасада тушаагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Магнитогорск электростанции автомашинууднаа ашаа буулгагдажа байна.

ТАСС-эй фотохроника.

ГАХАЙДА ЭДҮҮЛХЭ СИЛОС ЕХЭЭР ДАРАЯ

МЭРГЭЖЭЛТЫН ЗҮБШЭЛ

Гахайнуудыг гаргажа бага-тайгаар, илангаа үбэлэй сагта олоор шахаха, тэжээхын тула тэднээ ямар тэжээл үгэжэ, хайлан гээд найнаар эдэлүүлхэд дээрэб?

Хэйшын мэдлээр, шахамал гахайнуудта гансахан орооно таряанай зүйл эдүүлэд байбал, гаргалм айна-бтар өх болоно. Мүн тэднээ минл кукурузын, наран сээргэй набиша намаагаар дараан силос эдүүлхэд багал ёхоор түргэн таргалдаггүй байха юм.

Тиймээ гахайн бээдэ өх тулалтай, орооно таряанай зүйлнөө дутуугүй, тусгаар нэмтэй тэжээл бэлдэхэ хэрэгтэй болоно. Ороноймнай, республикнайшье зарим ажалхинуудта гахайда эдүүлхын тула тусгаар холимол силос дарагда байха юм. Тиймэ силосыг гол түлэб хартаабаха, элдэб корнеллод боло бахча ургамалуудыг хуряажа, тэднэй энэ набиша, үлгэдэлнээ суугуулаад дарахала таарамжатай. Гална зёлёно, гөрхх болон бусад бовово ургамалуудыг холжио дарахашыг байн байдаг. Жэжээлхэд, Чувашин республикын хүдөөгэй ажалшад хартаабаха түүхыгээр, шанаадыг нүүдлээ хэжэ силослэдэг болонхой.

Элдэб ургамалуудыг холжио, силос болон дарахалаа, ямар ургамалын нэмэ шүүнэ өхөтэйб, ямарын хатуу, зөөлөн, хуурай эдэлгээ гэжэ зүбөөр тэнсүүлэн холхио шухала. Инмэ силосэй килограмм бүхэнд 0,27 килограмм тухай тэжээлэй еднээгээ заабал байха эргэтэй. Силосэй килограмм бүхэндэ хүртээ тэжээлэй едншье өх болгохын тула шэмэ шүүнэ өхтэй ургамалыг элбэгээр дараха хэрэгтэй.

Нёдондо Бурядай столовнуудай трестын хамбарин ажахынхид 50 тонно холимол

Манай колхоз туршалгын жэжээтэ ажахы болгодоо юм. Бүхдөө 20 мянга шахуу гектар эдүүлхын, тэр тоодо 1056 га тариалангай газартай-бич, 4 мянган эбэртэ бодо мал, 1600 гахай, 6 мянган хонин, 13 мянган тахиа шубуу үсхэ-бэрилдэнэ. Тийхэдэ хүсэ-сэхтэ техникэ, зэмсэгүүдээр оломди. Автогараж, мастерской, үрлэлэй лаборатори, метеостанци бии, Айл бүхэндэ электрин гал, радио оруулагданхай.

Түрэл партиянгаа Программын проектэй танилсажа байхад өх зорилгонуудыг табигда, долоон жэлнээгээ түсэ-бье болзорхоон урид дүүргэхын тула гөрхтэй оролдожо гаргажа байнабди.

Орооно тариа үйлдбэрлэгшье улам өхөдхөх, хүдөө ажыхын продуктуудай хэмжээг оройн 10 жэл соо 2,5 дахин дээшлүүлх, бовово ургамалуудыг элбэгээр тариадаг болохо тушаа энэ түүхэтэ документ соо заагдана. Энэ-нине бээдүүлэн, орооно тариа болон тэжээлэй бусад ургамалуудай баян ургаса абажа байхын зорилгоор тариалангайгаа структурые хубил-гаабди. Бүхы тариалангай 8,5 мянган гектар хүрээрөө үргэ-дхэдөө. Тэрэнгээгээ 5700 гектарта орооно тариа, 1588 га газарта тэжээлэй ургамал-нуудыг тариабди. 426 га куку-рузааа гална, 416 гектарта олон жэлэй ургамалууд, 50 га клевер, 163 — люцерн, 203 га лонник таридаган байгаа.

Урда жэлүүдтэ ажахыла-мнай таримал тэжээл багаар бэлдэхэгдэжэ абтадаг нэн,

Ажахыгаа жэжээтэ баян болгохобди

Энэнтэй хамта газар тари-лан эдүүлхыг хайжаруул-жа, севобородуудай заабари-нуудыг наринаар сахиха, ган-сал сортойгоо үрэнэ хүрэнгөөр тарилга хэжэ байха гэсээ-бди. Мүн тарианай, сабиалан, бэлшээрин газарыг үрээжл-гөй болгохо талаар гөрхтэй хүдэлмэри ябуулагдаха юм.

Нинтэнгээ адууна малда болок сэхтэй ургамалуудыг жэл бүри элбэгээр тариха, 1962 ондо өөрнэй үрлэлтэй бо-лохо, мүн бусад ажахынудыг тус ургамалай үрлөөр ханга-жа боловобди. Виктория, Ман-дорфская, Торскад сортын го-рох шотатамнай тааража ур-галдаг. Үнгэрхэн жэлдэ Тор-скад гэдэг сортын гөрхх шэ-нинсэтэй холжио тарихала-мнай га бүрин 4—5 центнер ургаса үгтөө. Тиймээ энэ жэлдэ 428 гектарта гөрхх та-риябди.

Эртн, намарай паар элбэ-гээр бэлдхэжэ, газараа үр-ээжлэй болгожо тарилга хэ-хын хойнохоо оролдонобди. Мүнөө үедэ 2350 гектарта эр-тын паар, мүн 800 га газар намарай эхээр хахалагдаа-байна. Ойбой, Шарагун, Бур-тухал, Булунталгай гэдэг га-зарнуудта намаг хатаагдажа, хэтээд ашаагдаха, малай тэжээл таридаха юм.

Абтадаг бүхы олоо дохолод-мной 80 процентн мал үсхэ-бэрилдхөө оролог. Умар тий-мээ энэ налбарыа улам хүг-жөөхын тулаа нэн түрүүн тоо-толгойн олошоруулха, ашаг шэмын дээшлүүлхэ боло-нобди.

Ажахыламанай наалин 6 фермэ бии. Илангаа залуу малыг түргөөр үдхэхэ, түл-жүүлхын хойнохоо гөрхтэй ан-харагдана. Олонхи малшад даалгагдахын хэрэгтэ эзэн ёхоор, харюусалтайгаар хан-дажа, оролдожо үүсхээг гаргажыг байдал. Тусхайл-хала, малшан А. Поповой да-даг бригада 130 тугалнуудаа найнаар харуулажа, июль нара соо шэгнүүршье дунда зэргээр толгойн 1150 грам-мар нэмээгээ. Тугалнууд 9—10 наратайдаа 260—270 килограмм шэгнүүртэй бол-годоно.

Тийхэдэ эбэртэ бодо малай үүлээр хайжаруулха зорил-гоор искусственна үржүүлгэ

үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Үүлээр найнтай үнээртэй болохо зорилготойгоор фермнүүд дээр-рэнэ 100 тугал илгагдажа абтанхай. Тэдмнай ороондо табигдараа нэг хүнэй га-раар харуулагдаха юм. Мяха элбэгээр тушаажа, байгша онойнгоо уялгыг заагагүй дүүргэхэ хүсэлтэйгөөр 500 толгой гахай шахахыг табиа-бди. Гална мяханай үүлээрэй эбэртэ бодо малай тусхай фер-мэ эмхидхэгдэнэ. Тэндэ 200 үнээн казахсаа сагаан толгой-го үүлээрэй бүхын үрөөр үр-жүүлэгдэнхэй. Эндэ абтангай тугалнууд үнээртэ заядажа түлжүүлэгдэнэ.

Ажалай эмхидхэл нилээд хайжаржа, мал ажаллаа эдэ-хоолой зүйлнүүд элбэгээр аб-тадаг болоо. Үнгэрхэн долоо нарын туршада хү наалгаа нёдондоной энэ үсхынхөө 10,6 процентээр өхөдхөдби. Жэ-лэй эхнхээ хойно 2 мянган центнер мяха тушаагдаа гэхэ-гү, али нёдондонойнхоо 26 процентээр дээшлээ. Нооно тушаалгаар жэлнээгээ түсэ-бье дүүргэнхэдби.

Тийгэбэшье дутуу дунда-нууд үшөөн олон. Юуб гэхэд, эдүүлхын газарай гектар бүридэ мал ажалай ашаг шэ-мэ багаар абтана, продукту-нуудай өөршье үнэ сэн үшөө өхэ. Саашааа арга боломжон-ууддаа найса эрэглэгжэ, мал ажалай хүндэ хүдэлмэринэ дуулан оньхожоруулха, ойрын жэлнүүдтэ нү, мяха, нооно, үн-дэгэ абалгыг 2—2,5 дахин өхөдхөдби.

Энэнтэй хамта ажахынмай хүжээлтэдэ эмхидхэлэй хүдэл-мэри гол нуури зээлхэ ёготой. Партияна организациланай 150 коммунистууд тоологдо-лог. Тэднэр ажалшадай дунда ойгууламжын хүдэлмэри ходооло ябуулжа, тодорхой зорилгонуудыг табидат. Олон коммунистууд ажалай жэ-шээ харуулна.

КПСС-эй XXII съездын хүн-дэлдэ дэлгэрхэн социали-стическэ мурсыондэ эдэхин-тэйгээр хабаалалсажа, абан-нан уяланууддаа дүүргэхын хойнохоо колхозоймнай гэ-шүүд бүхы хүсээ улам эл-сүүлхэ байха.

Н. Добишев, Түнхэний «Сибиряк» колхозой түрүүлэгш.

Энэ жэлдэ Кударын совхозой (Кяхта) гур-бадан отделеинхид 6000 тонно кукурузын силос даража абаха зорилготой. Мүнөө үедэ эдэхид силос дарагыг эмхитэйгээр ябуулжа байхад.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: силос дарагдахыг кукурузын энэ набиша поли дээрнээ эдэ байлан үе харуулагдаа.

Ф. БАЛЫНГОВА

КУКУРУЗАШ УРМАШУУЛАГ

Совхоздомнай ажалай олохон зөө-эмхидхэгдэжэ, ажахы соондо оруулагдажа хадаа нэг талараа кэ, зэмсэгүүдэ бүтээгээр хэрэглэхэ арга Хоёрдохор, ажалш-нэн бүтэйлэн хүдэлм-гөө тэнгээр түлөөнэ болоходоо шадаал а-ажал бүтээхын түлөө дохо бишүү.

Таряан ажалай нүүдтэй хамта кукурузууддаг 3 звенонууд хэргдэжэ, ажахын тоо оруулагданхай. Гурь отделеини звено 400 тар кукуруза тариан-гаа. Кукурузашадай даалгаа нүхэр П. Го-нов өөрөө, мүн куу-шад Батсв, Ойро-шад бүхы тариала-нээ га бүрин 600 центнер ургаса хуря-рилготой.

Урдан звенонуудай амилдаа ажаллажа-ада машина, зэмсэгүү-д таллаха, комбайнууд-жэ зогсохоноо эхилэ-дэб ушар үзэгдэжэ энэ ябадал асалагда-рим ушарта комбайн-адабэржэ зогсоо наа. Тийнгаа хүсөөр заага-тэй эсгэтгээр ажал-байнал. Энэнийгээ үн-дал аали 100 га куку-рузаа 35 үдэртэ хуряа-хгүй, тэдэртэ бүхы тар-яага 20 үдэртэ хуря-ажа, 6000 тонно дарахана.

Энэ үедэ кукурузын оньхожоруулагдахан звенодо 26 хүн хүдэл-троттор, 3 комбайн, 1-томашина аналгадан-дэ ажаллагдахад хэдэ тонно силос наараа түлбэри аба-рилтай. Үдэртэ хэдэ хуряалан, комбайн хайлан гэжэ аша-ушарнууд түлбэри с-раада огто абтадаг-римтай. Үдэртэ хэдэ хуряалан, комбайн хайлан гэжэ аша-ушарнууд түлбэри с-раада огто абтадаг-римтай. Үдэртэ хэдэ хуряалан, комбайн хайлан гэжэ аша-ушарнууд түлбэри с-раада огто абтадаг-римтай.

Ажалай түлөөнэ а-түүлгдэнэб гэхэдэ: Ж-хэдэ, нүхэр Гонсол-даадаг звено 20 үд-6000 тонно силос даалгабаритай. Бүхы мянган тонно силос гадан 4680 түхэриг-бурини 0 78 түхэ-абахад) гаргалалта-хараагдаханхай. Д-барыа саг соогоо на-наан, звеногой бүт-шүүдтэ мүнгэнийн ш-хуаарилдаха:

Дарагдан силос-тоно бурини (түхэри-а) Комбайн шэрлэг-трактористнуудта б) Силос шэрлэг-трактористнуудта в) Комбайншнуудта г) Кукурузын энэ набишаа зөөгшэдэ д) Автомашинны жо-лоошодто е) Бурт дээрхи ажалшадта

Хэрбээ тус звено дарагыг хараалан зор-хоо урид дүүргэ-мэлтэ түлбэри абаха-үдэрөөр урид дүүргэ-рэнгээгээ тоосгоор, р-рн 63 түхэриг мүн-нодо үгтэхэ болоно. Түлөөн совхозой ку-курузашадай звено хэрэглэгдэнэ.

Э. Рам-Кяхтын аймага-рын совхозой мист.

ФОТОЧЕРН

БАЯРАЙ ОРШОН БАЙДАЛДА...

Урдад совет хургуули баярай оршон байдалаа хуралсалайгаа шэлэж эхилбэ. Тингэншье-яхаби! Үе сагнай ёһон үлгэрэй шэнжэтэй хадаа... Коммунистууд Г. Гагарин, Герман Тигтэгшэд захигүй замбууруу айлшалаад, арал-соло дуудуулан амга-мэндэ бусажа ерээ. Энэ үеэ баатаршалгатай хамта коммунизм бай-хал тухай түрэл пар-тийн гайхамшаг Про-грамма, Уставай проек-т толилогдон га-да, бүри сэгнэшгүй эр сэдхэл зүрхмөннай түлүүлбэ...

Хамаг юмэн бишхан Оляда Ханамар бэшэ һонин даа.

Л. ПЕРМИНОВЭЙ фото.

Удаань М. В. Генихова хуралсалай жэлэй эхилэл-гэндэ зорюулагданан баяр ёһололой жагсаал нээжэ, багша нүхэр С. Г. Чернов-то үгэ үгэнэ. Тэрэ хурагша-дые ехэ халуунаар амар-шалаад, ажал хуралсал-дань амжалта юрөөбэ.

Коммунист К. А. Мун-ковца, арбадахы классай-хид Г. Рогова, Т. Шевцов гэгшэдэй үгэнүүд мүн лэ нилээд һонирхолтой байгаа.

Тэдэнэр эрхим һайнаар, гай-хамшагта үе сагайгаа нэрэ солодо хүрэмөөр ажалла-жа, хуралсажа, түрэл хур-гуулаа дүүргэхэ байһан тухайдаа найдуулаад, бү-хы хурагшадые тинмэ бай-хыень уряалба.

Түрүүшнхэ хурахаа ерһэн багашуудай зүгһөө Урбазаева Людаа үгэ үг-тэбэл даа. Теэд бишхан Люда абаһаар түдгэсэжэ, багша Глазунова баруун хажууһаань шөбөнөжэ заа-барилшалба.

Эдир пионерүүдэй зүг-һөө Л. Максимова, комсо-молшуудай үмэнһөө С. Степанов, мүн хэдэн түрэл-хид амаршалтын үгэнүүдые хэлээ.

...Хуралсалай шэнэ жэ-лэй эхилһөнэй түрүүшын дохёо үгэхье бишхан Ка-тя Чебунинада даалгада-жа, тэрэ нэрмэе алба та-шшалан доро дүхэриг соо-гуур гороолон ябажа, хон-хын абяа жэнгирүүлбэ.

Тингээд лэ бүхы үхибүүд бүлэг бүлгөөрөө класс-классуудта таража, хэ-шээлээ эхилбэ.

Р. Халзанов.

Тинхэе Люда үгэ хэлэбэл даа, хэсхөө угаа хүхэбэл даа.

Ажалшадай суглаан юундэ зарлагдааб?

☆ Сөвдэй темэдэ ☆

үргэн суглаан зарлагданан байгаа. Суглаанай болохо болзор, газарын эндэхэ зон-до уридшалан мэдээсэгдэжэ, тодорхой сонохол бүгдэйн анхаралда табигданан бэлэй. ...Клуб соо багтажа яда-хаар олон хүн зон. Зүгөөр энэ ушар гайхалтай бэшэ. Тэндэхэ зоний ханаа сэдхэл үннһөө хойшо ехээр хүдэлгэ-һэн шухала асуудал—харгы зам заһабарилха, айл бүхэн-дэ зайн гал оруулха мэтн хойшолуулашагүй асуудал хамтаараа шиндэхын зорил-гоор хэн юунгүй булта эндэ сугларна бшуу.

Хэнэйшье мэдэһээр, харгы-гүй байхын аргагүй ха юм. Суглааншье хараалагданан болзортоо эхилбэ. Тэндэхэ аймгүйсэдкомой түрүүлгшэ С. Р. Хомосов, тэрэнэй орлог-

шо А. А. Шатов, мүн бусал-шье хүтэлбэрилгшэд суг-лаанда байлсаа.

Удаахан саг соо «бабарал-дананайнгаа» эсэстэ, өөһэдын-гөө хүсөөр харгы замаа заһа-барилха гэжэ тэндэ байшад нэгэн дуугаар шилдэб. Тин-гээд ажалшан бүхэнэй харгы заһабарилга дээрэ тусхай бол-зортойгоор хүдэлхэ тогтоол баталаа һэн.

Хэлсэһэнэ хэрэг дээрнэ бэлдүүлхын тулада бүхы эм-хидхэлэй хүдэлмэриень сельскэ Советэ даалганан байгаа. Уданшьегүй эндэхид габа-гайгаар хүдэлжэ эхилээ бэ-лэй. Барилгада хэрэгтэй шу-хала шухала материалууд-наа эхилээд, нилээд бэрхэ-шээлнүүдэй тохободобшье, хэншье урма зоригтоо хуха-раагүй, улам эрчимтэй эбтэй-гээр ажаллаа һэн. Тобшоор тайлбарилхада, хамтын хэ-рэгтэ бултадаа хэн гэшгүй хабалдаслаа. Тэлэнэй мэдэл-д хоёр самовсал ашаанай хэ-лэн машина заба зайгүй хү-дэлбэ. Үнэн шударгы ажаала-раа олондо үлгэр жэшээ хэ-руулхан П. П. Молчевский, М. А. Ястребов, Г. Г. Григорь-ев, Г. Д. Олейников болон бу-сал нүхэдые онсолон тэмдэг-лэмээр.

Тон богонихон болзор соо 8 километр газарта харгын шэ-нээр заһагдахада, эндэхэ зон олоомшье баясаа бэлэй. «Ийнх-дэ дабаан дээрэ гарагдаа гэ-шээ, ...Мүнөө дарам харгы-гаараа оодор, гороомшье та-бириада найдалтай!» гэжэ хөө-рэлдэдэ болобо.

...Булаг мэтэ бурьялан хү-гжэжэ, ёһотой мүнөөнэй шэн-жэ түхэлтэй боложо байһан хүдэлмэришээдэй энэ бишхан тосхон үдэртөө улад зоной эр-шэтэ ажаллаар амисаалжа, һүнииндэ электрын хурса эл-шэ туяагаар яларан, толорон байдаг лэ!

Б. Гуревич.

Советскэ Союз Тунис хоёрой хоорондохы экономическа харилсаан

ТУНИС, августын 31. (ТАСС). Советскэ Союзай бо-лон Тунисай Республикын хоорондохы экономическа, тех-ническэ харилсаан, мүн Кас-себ, Джумин, Седженан, Ре-залла, Дунмис мүнөөнд дээрэ хаалта бодхон, национальна техническэ институт барихын тулада 25 миллион түхэри-гэй урьһаламжа Туниста үгэхэ тухай хэлсээндэ августын 30-да эндэ гар табигдаа.

Гурбан гүрэнэй зүблөөн

ЖЕНЕВА, сентябрийн 1. (ТАСС). Ядерна ээбсэг тур-шалга болуулха тухай гур-бан гүрэнэй зүблөөндэ хабаа-ладаг Америкын делегаци сентябрийн 1-дэ зарлагданан ээлжээтэ засэдине өөрын-гөө нэгэ талын шийдхэбэрээр үсэгэлдэр хойшолуулан бай-гаа.

Улаадахы засэдине сен-тябрийн 4-дэ үнгэргэе гэжэ Америкын делегаци мүнөөдэр дурадхаа. Советскэ делегаци энэ дурадхалынь зүбсөөһөн байна. Тинмэһээ удаадахы за-сэдини сентябрийн 4-дэ, гара-гай 2-то болохо.

Гуларт ингэжэ мэдүүлбэ

МОНТЕВИДЕО, сентяб-рийн 1. (ТАСС). Аргентинэ-һээ үсэгэлдэр Монтевидеодо ерһэн Бразилин вице-пре-зидент Гуларт журналист-нуудтай ойр зуура хөөрөлдэ-хэдөө республикын прези-дентын тушаалы хуулигаар эзэлхэ ёһотой хүн гэшээб гэ-жэ мэдүүлээ.

Гадаадын хэрэгүүдэй ми-нистр Мартинес Монтеро, правительствын гэгшүүд, пар-ламентын депутадууд, Брази-лийн посольствын хүдэлмэри-лэгшэд Гулартые Карраско аэродром дээрэ угтаа.

Бразилидахы байдал тухай журналистнуудай асуудал-нуудта харюусахадаа, Гуларт ингэжэ онсолон тэмдэглээ. «Хара хүсэнуудтэ арадай тү-гэлдэр хүсэнууд эсэргүүсэ-нэ». Тохоблоод байһан бэр-хэшээл Бразилин конститу-цийн ёһоор шиндхэгдэхэ бэээ гэжэ найдажа байһанаа тэрэ элрхэйлэн мэдүүлээ.

Монтгомериин мэдүүлгэ

ЛОНДОН, сентябрийн 1. (ТАСС). Англин фельдмар-шал лорд Монтгомери ингэжэ мэдүүлээ. Минни ханамжын ёһоор дайн болохогүй. Ба-руун ороноуд Германиян Де-мократическа Республикые мэдэрхэ ёһотой. Тэдэнэр бу-садай газар дээрэ байһан бу-

Бэээ абанги ороноудай конференци нээгдэбэ

БЕЛГРАД, сентябрийн 1. ТАСС-эй тусхай корреспон-дент Д. Бочаров ингэжэ дам-жуулаа: мүнөөдэр эндэ Арадай-скупшнын байшан соо бэээ абанги 24 ороной гүрэнүүдые болон правительствонуудые толгойлогшоной зүблөөн нээгдээ. ФНРО-гэй президент Тито, Индин премьер-ми-нистр Неру, Индонезин пре-зидент Сукарно, ОАР-эй пре-зидент Насер, Афганистанай премьер-министр Дауд, Бир-мын премьер-министр У Ну, Алжирай Республикын саг зуурын правительствы тол-гойлогшо Бен-Хелди, Камбод-жы толгойлогшо Нородом Сианук, Цейлоной премьер-министр г-жа Бандаранаике, Кипрын президент архиепис-коп Макариос, Кубын прези-дент Дортикос, Эфиопин им-ператор Хайле Селассие, Га-нын президент Нкрума, Гви-нейн гадаадын хэрэгүүдэй министр Лансана, Ливанай премьер-министр Салам, Ира-гай гадаадын хэрэгүүдэй ми-нистр Джавад, Малин прези-дент Кейта, Мароккын хаан Хасан II, Непалай хаан Ма-хендра, Саудовска Аравин гадаадын хэрэгүүдэй министр Эс-Сувейл, Сомалин прези-дент Осман, Суданай Эзбсэг-тэ хүсэнуудэй Верховно Со-

ведэй түрүүлгшэ Аббуд, Ту-нисай президент Бургиба, Йеменэй хан хубуун Эль-Ха-сан гэгшэд зүблөөндэ хабаа-дана.

Боливин, Эквадорой тү-лөөлгшэд ажаглагшад бсло-жо конференцидэ хабаадал-нуудлаа мэдэлсэлгэ.

Конференцие нээгээд амаршалтын үгэ хэлэхэдээ, президент Тито уласхоорон-дын оршон байдалай хурса-дажа байһые заагаа. Сэрэгй шэнэ тулалдаа зайсуулха ар-га олохын тулада бэээ абан-ги ороноуд хамагай түрүүндэ ООН-оор дамжуулан хамтаа-раа оролдолго гаргаха ёһо-той гэжэ Тито мэдүүлээ. Бу-хы арсалдаата асуудалнууды-амгалан ёһоор шиндхэжэ Тито урьһалан байна. Бел-градтай конференци гурба-дахы бүлэгтэл байгуулха зо-рилготой бэшэ юм. Иймэ-юумэ хэхэ болоо наа, бэээ абанги ороноудай политиче-скэ хараа болодо тааралда-хагүй байна гээд тэрэ мэдү-үлээ. Дэлхэй дээрхэ байда-лые тогууртай болгохо, бү-хы арадуудай эрхэ сүлөө, тэгшэ эрхэ, амгалан ёһонй харилсаа холбоо хангаха зам эли тодоор, шууд сэхээр заа-жа үгөөд байгаа наа, бидэ-нэр эб найрамдалай хэрэгтэ

эхэ туһа хүргэхэ байһабин гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ Ти-то хэлээ.

Удаань конференци доро дурсагданан зүбсэхэ зүйл баталан абаа:

1. Уласхоорондын байдалай асуудалнуудар панамжа-нуудлаа мэдэлсэлгэ.

2. Уласхоорондын эб най-рамдал, аюулгүй байдал хан-1) арадуудай болон оро-галта ба бэхжүүлгэ: нуудай өөрыгөө тодорхойло-хынь хүндэлхэ, импери-ализмда эсэргүүсэс тэмсэхэ, колониализмы, шэнэ ёһонй колониализмы усадхаха; 2) гүрэнүүдэй эрхэ сүлөө болон газар уһанай бүрин бүтэн байлгы хүндэлхэ, бу-сад ороноудай тодоолын хэ-рэгүүдтэ хамааралсахагүй;

3) үндэхэ яһанай илгаа гаргалга тухай;

4) буу эзбсэг бүгдэниитээ-рээ, хүсэдөөр хурялга, ядэр-на эзбсэг туршалгы хорил-го, харин сэрэгэй базанууд тухай асуудал;

5) политическэ болон оло-ниитын ондо ондоо байгуу-лалтай гүрэнүүдэй энхэ тайбанаар оршон байлга;

6) Нэгдэмэл Национудай Организацийн үүргэ болон байгууламжа, тэрэнэй резо-люцинууды дүүргэлгэ тухай.

III. Экономическа таһаг-лярагүй хүгжэлтын асуудал-нууд, уласхоорондын эконо-мическа болон техническэ ха-рилсаа холбоо урмашуулга.

IV. Эдлэб асуудалнууд. Индонезин делегацие толгойлогшо Сукарно конфе-ренци дээрэ түрүүлжэ үгэ хэ-лээ.

Президент Кеннеди пресс-конференци хэбэ

ВАШИНГТОН, августын 31. (ТАСС). Үсэгэлдэрэй пресс-конференци дээрэ президент Кеннеди ингэжэ мэдээсээ. США-гэй, Англин, Францин, ФРГ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн сен-тябрийн 14-дэ Вашингтондо болохо юм. Энэ зүблөөн хадаа Германи болон Берлин тухай асуудалаар баруунай дүрбэн гүрэнэй, НАТО-гэй талаар тэ-рэнэй союзнугуудай саг үргэл-жэ хэжэ байдаг зүбшэлнүүдэй шэнэ шата боложо үгэхэ бай-на гэжэ Кеннеди хэлээ.

«Берлинд элшэн сайдай зэрэгтэйгээр өөрынгөө түлөө-лэгшэ болгон» генерал Клей гэгшье томилооб гэжэ Кенне-ди соносоо.

Баруун Берлин тухай асуу-далаар баруун гүрэнүүдэй бол-лон Советскэ Союзай хоорон-до хэлсэн боложо магад гэ-һэн мэдээсэлнүүд Америкын хэблэлдэ гаралан байгаа. Энэнтэй дашарамдуулан, хэл-сээнэй үедэ ямар асуудал-нууд зүбшэн хэлсэгдэхэб, юу туйлахые та хүсэһэбта гэгшэн асуудал Кеннедидэ табигданан байна. Тус асуудалда харюу-сахадаа, Кеннеди ингэжэ мэ-дүүлээ. «Ямаршье аргаар на-намжаа мэдэлсэлгэдэ хабаа-далсахаар США бэлэн байна». Тинхэдээ, ямар асуудалаар нанамжаа мэдэлсэхэ гэжэ США-гэй правительствын хү-сэжэ байһан тухай нэгшье үгэ хэлэгүй. Теэд имгалт Германитай эбэй договор ба-талха, тэрэнэй үндһөөр Ба-руун Берлиндэх байдал гүр-мишуулха тухай асуудалаар лэ мүнөө хэлсэн хэгдэжэ болохо гэжэ эди байна бшуу.

Аюулгүй байдалаа бэхжүүлхэ зорилготой хэмжээнүүд

ГАВАНА, сентябрийн 1. (ТАСС). Сэрэгй алба хэгшэ-дые зааста табиха болзор саг зүвэра хойшолуулха, яде-на ээбсэг туршалга нэргээхэ тухай Советскэ правительствын шийдхэбэринүүд хадаа орой хүжөөрөгшадые ханаа оруулха зорилгоор абтанан зүб зүйтэй хэмжээнүүд боло-но гэжэ эндэ тоолоно. Совет-скэ документнуудэй хүсэт-текстнууды Кубын газет-нууд болон радио тунхагла-на.

Гайхамшагта хайхан ерээ-дүй тэгшэе шууд түргэнөөр дабажа ябаһан хүсн түгэл-дэр гүрэнэй политикада таа-руу эрид шанга хараа болон Советскэ Союз баримтална гээд «Революцион» газетэ ре-дакционно статья соогоо он-солон тэмдэглэнэ.

Советско-американска харилсаануудай институт бии болгогдобо

СКВА, августын 31. (ТАСС). Харин ороноудай хани барисаа, соёл болбосоролой харилсаа тогтоохо советскэ обществн союзай президиум-хэй түрүүлгшэ Н. В. Попова тэрэ суглаае нээгээ. СССР-эй медицинскэ наукануудай ака-демийн президент Н. Н. Бло-хин элидхэл хэһэн байна.

Советско-американска ха-рилсаануудай институт Со-ветскэ Союзда бии болгохо дурадхалы суглаанда үгэ хэлэгшэд халуунаар дэмжэбэ. СССР-эй арадай артист Д. Д. Шостакович, «Ленинский путь» гэжэ Латвийска колхо-зой түрүүлгшэ, СССР-эй Верховно Советэй депутат Л. А. Звайгзните гэгшэд дэм-жэһэн халуун үгэнүүдые хэ-лээ.

Харин ороноудай хани барисаа, соёл болбосоролой харилсаа тогтоохо советскэ обществн союзай президиум-хэй түрүүлгшэ Н. В. Попова тэрэ суглаае нээгээ. СССР-эй медицинскэ наукануудай ака-демийн президент Н. Н. Бло-хин элидхэл хэһэн байна.

СЭДЬХЭЛЭЭ ХАНАХААР ЗУРАГУУД

Бурдайд түб хотодо «Советскэ Россия» гэжэ выставкын нээгдэ-һэн түрүүшын үдэр дүрбэ мянга гаран ажалтай, студенттер, зу-ратта дуратайшуул сугларжа-федерацийн область, автономно республика, хизаарнуудай шал-дуг уран зураашадай, скульптор-нуудай бүтээһэн зүйлүүдые һонирхон хараа.

«Искусствын ажал-юбуулагшад арадайнгаа ажабайдалда яһала дүтлөө, ойртоо гашал ха. Мү-нөөнэй хүнүүдэй дүрсэ түхэл, абари зан, ажал байдал оложо харуулан зурагшад олон хаш» гэжэ Улан-Удын ПВЗ-гэй бүлэг хүдэлмэришэд хайшаал, ханам-жын дөбтэр дээрэ бэшһэн бай-ба.

Хүдөө нутагтаа ерһэн нүхэр Цыбенжапов нимэ тэмдэглэд ор-хоб: «Маанадай, хүдөөгэй зонй ханаанда тааруу выставкэ нээг-дээ. Москвада нэгдөһөн бүхы выставкэ харадаг наа! Теэд Улан-Удаа асарһан зуун зура-гыншье хүнэй ханаа хүлгүл-жэ, эстетическэ эригтэдэ харюу-сажа шалаха байна».

Хүдэлмэришан, тарашан, сол-дат, геолог хүнүүдэй образ гар-гаха, Доной, Карелин, Байгалай, Сибирин... байгааи үнэн зү-бөөр зураглаха, совет баатарнуу-

дай шэн габьяа искусствын на-рин аргаар тодорхойлохы талаар «Советскэ Россия» гэжэ выставка горьтой ажалта туйлаа» гэжэ Бурдайд багшанарай институтай хэдэн студенттер бэшээд орхё.

Выставкын хайшаал, ханам-жын дөбтэртэ бэшгэдһэниен сог-солто, шүүжэ үзэхэдэ, тэлэнэр бултадаа өөрынгөө үе сагай хү-нүүдэй образүүдэй олоор харуу-лагдананан баярланан хэбэр-тэй. Тэрэншье ёһо руугаа. Ара-дай ажабайдал даамгайгаар, то-доор гэрэлтүүлэн харуулха зо-рилготой социалистическэ ре-ализмын шэглэл наринаар сахи-лан совет уран зураашадай дэл-хэй дээрэ эгээ түрүүн унахөөрө арадай искусство бии болгоһо-ниинь элгээ.

«Советскэ Россия» гэжэ вы-ставкэ Москвагай ажалтада 2500 картина, скульптура, бу-сад урлалтай зүйл харуулаа наа. Улан-Удаа үсөөхэн зураг асара-габшье, олоной үзэмжэдэ табиг-далан тэдхэн зурагшадтай Рос-син Федерацийн зурагай иску-ствын амжалта гэршэлжэ үгэнэ бшуу.

«Г. Васильевай «Уулзалта», П. Оссовскийн «Гурбан үеын хү-нүүд», С. Невельштейнэй «Парти-

зан басаган» гэгшэн зурагууд сэдхэлээ хүдэлгөөр, үнэншье-мөөр, мартаһын аргагүй» гэжэ Улан-Удын ПВЗ-гэй слесарь ну-хар Хабуев дөбтэртэмнай тэмдэг-лээ.

Л. Фаттаховай «Эрбэлэмэ эдир наһан», А. Бурлай гэдэгэй «Нефть хараьлда» гэгшэ мэтын зурагууд баһат бүгдэйн магтаал-да хүртөө, РСФСР-эй искусствын габьяата ажал-юбуулагша Г. Не-родын бүтээһэн В. И. Ленинэй бюст бүгдэндэ хайшаагдана. Сибирин, Уралай, Дальна Во-стокой, Сахалинай горогуудууар аяншалжа ябахаданай хамта-да 200 мянга гаран хүн выстав-кэ харахада ерһэн, хайшаалан, зариманин өөһэлгынөө ажа-лалта, шүүмжлэл бэшһэн бай-ха.

Сентябрийн 3-да Бурдайд рес-публикын уран зураашад, скульпторнууд, искусствын мар-гэжэлтэд, нутагтай ажалтад суг-ларжа, манай выставкэдэ табиг-далан зурагууды хайншье, муу-шые талааншье шүүмжэлэхэ. Уран зураашадай хүдэлмэридэ ашатай тухатай захяа, заабаринууд дуу-даха аабза.

С. ВЛАДИМИРОВ, «Советскэ Россия» выставкын директор.

